

Crna Gora

DECENIJA
OBNOVE
NEZAVISNOSTI
HILJADU GODINA
DRŽAVNOSTI
2016

Da je vječna Crna Gora

VLADA CRNE GORE

Savjet za razvoj nevladinih organizacija

Broj:14- 2016

Podgorica, 15. jun 2016. godine

**DRUGI IZVJEŠTAJ
O REALIZACIJI AKCIONOG PLANA
STRATEGIJE RAZVOJA NEVLADINIH ORGANIZACIJA
U CRNOJ GORI ZA PERIOD 2014 – 2016. GODINA**

Podgorica, jun 2016. godine

I UVOD

Vlada Crne Gore je, 26. decembra 2013. godine, usvojila Strategiju razvoja nevladinih organizacija u Crnoj Gori 2014 – 2016 sa Akcionim planom za realizaciju (<http://www.gov.me/biblioteka/strategije>).

Za praćenje primjene Strategije i Akcionog plana zaduženo je savjetodavno tijelo Vlade osnovano Odlukom o Savjetu za razvoj nevladinih organizacija ("Službeni list CG", broj 21/14), u skladu sa Akcionim planom.

Jedan broj aktivnosti iz ovog Akcionog plana uvršten je u Akcioni plan za Poglavlje 23, kako bi se kroz dva kolosjeka uticalo na njihovu efikasniju implementaciju.

Uz podršku Misije OEBS-a u Crnoj Gori, Strategija je prevedena na engleski jezik (<http://www.osce.org/montenegro/124433?download=true>) i u formi publikacije štampana na crnogorskom i engleskom jeziku.

Prvi Izvještaj o realizaciji Akcionog plana. Vlada Crne Gore je usvojila 5. novembra 2015. godine (http://www.gov.me/sjednice_vlade/134). Tom prilikom Vlada je zaduzila pojedinačno organe nadležne za realizaciju određenih ključnih mjera i generalno organe državne uprave nadležne za realizaciju mjera iz Akcionog plana Strategije da, do kraja I kvartala 2016. godine, realizuju utvrđene aktivnosti i preduzmu mjere kako bi se blagovremeno realizovale u 2015. godini, kako bi Savjet za razvoj nevladinih organizacija, u II kvartalu 2016, razmotrio novi izvještaj o njihovoj realizaciji.

U skladu sa pomenutim zaključcima, Savjet je zatražio dostavljanje odgovarajućih podataka, koje je obradila Kancelarija za saradnju s nevladinim organizacijama i pripremila Drugi Izvještaj o realizaciji Akcionog plana Strategije razvoja nevladinih organizacija u Crnoj Gori za period 2014– 2016, razvrstavajući dobijene informacije po redoslijedu ciljeva i aktivnosti za postizanje istih utvrđenih Akcionim planom.

U Akcionom planu je definisano 36 aktivnosti, uz podsjećanje da je u prethodnom Izvještaju o realizaciji AP Strategije objašnjeno da se aktivnost broj 30- ****Uključiti predstavnike NVO u proces finalizacije i revizije Nacionalnog strateškog programskog dokumenta**** nije mogla realizovati jer vlasništvo nad dokumentom pripada Evropskoj komisiji, te Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija nije moglo uključivati NVO predstavnike u sprovođenje godišnje revizije pomenutog dokumenta, što je bila suština mjere.

II OSVRT NA REALIZOVANE AKTVNOSTI U PRETHODNOM PERIODU I METODOLOGIJU OBRADE PODATAKA

Dakle od 36 aktivnosti, prati se realizacija 35, od kojih je u 2014. i I kvartalu 2015. godine, realizovano 6 (konstatovano u prethodnom Izvještaju), i to:

Aktivnost broj 1- Izraditi Analizu institucionalnog okvira za vršenje poslova u vezi sa razvojem NVO sektora, realizovano 27. XI 2014;

Aktivnost broj 4- Donijeti novu Odluku o obrazovanju Savjeta, u skladu sa Zakonom o NVO, realizovano 27. III 2014;

Aktivnost broj 9- Organizovati konsultacije za visoki rukovodni kadar u organima državne uprave o primjeni uredbi, realizovano 27- 28. III 2015;

Aktivnost broj **26- Organizovati konsultacije sa zainteresovanim NVO o načinima unapređenja procesa akreditacije, realizovano 23.IV 2014;**

Aktivnost broj **27- Organizovati informativnu kampanju o programima koje nude NVO i značaju uspostavljanja saradnje sa lokalnom samoupravom i državnim institucijama na planu edukacije zaposlenih i građana, realizovano u toku 2014. godine.**

Aktivnost broj **31- Uključiti predstavnike NVO u programiranje projekata u sektorima definisanim Nacionalnim strateškim programskim dokumentom, realizovano u toku 2014. i 2015. godine**

Od 35 aktivnosti 7 se sprovodi u kontinuitetu (aktivnosti broj 5, 8, 13, 23, 31, 32 i 35) počev od 2014. zaključno sa 2016.

Aktivnosti koje se odnose na lokalne samouprave - 4 objedinjene su (aktivnosti broj: 7, 11, 12 i 17) što je obrazloženo u prvom Izvještaju, pa su i u ovom izvještaju grupisane i prikazane pomenutim redoslijedom.

Podatke dobijene od organa državne uprave, Kancelarija za saradnju sa nevladinim organizacijama je obradila na isti način kao i prilikom pripremanja prvog izvještaja, korišćenjem tabele iz Akcionog plana sa unošenjem podataka o realizaciji u tabelu, ali i kroz narativni dio ispod tabele, sa podacima bitnim za način i stepen realizacije, te onih od značaja za kvalitet realizacije, ili eventualnim problemima u implementaciji, ne ulazeći u meritum dostavljenih podataka.

U nastavku izvještaja nema podataka o navedenih 6 mjera realizovanih u 2014. godini, kao ni za već pomenutu aktivnost broj 30, uz napomenu da se djelimično ponavljaju podaci o objedinjenim aktivnostima za „lokalni nivo“, s obzirom na to da je jedan broj realizovan u 2016, a o nekim nijesu bili dostavljeni podaci za prethodni izvještaj.

Problem pri obradi bio je veliki broj nepotpunih-nepreciznih podataka, kao i nedostavljanje podataka o svim aktivnostima za koje je određen organ državne uprave prepoznat kao nosilac, ili sunosilac aktivnosti. **Od 56 organa kojima je poslat zahtjev za dostavljanjem izvještaja odgovorilo je 28 (50%). Napominjemo da od 16 ministarstava, podatke nijesu dostavila 3: Ministarstvo odbrane, Ministarstvo ekonomije i Ministarstvo za ljudska i manjinska prava.**

Od 35 aktivnosti realizovano je 11 (31,43%), djelimično je realizovano 15 aktivnosti (42,86%), dok je nerealizovano 9 (25,71%).

Kancelarija je u skladu sa podacima kojima raspolaže dopunila podatke o realizaciji nekih aktivnosti (npr. broj 6- *Donijeti izmjene i dopune pravilnika o organizaciji i sistematizaciji organa državne uprave i unijeti jedinstveni opis posla za službenike zadužene za saradnju sa NVO*, broj 8- *Pripremiti godišnji izvještaj o primjeni uredbi* i broj 23- *Obezbijediti pristupačnost prostorija organa državne uprave za osobe s invaliditetom i osobe smanjene pokretljivosti*), i usaglasila one koji u vezi sa podacima o realizaciji predstavljenim u prvom Izvještaju, jer je jedan broj organa slao samo inovirane podatke, dakle ne i one o kojima je već Izvještavao za Pripremu prvog Izvještaja o realizaciji AP Strategije.

Ovaj Izvještaj u nazivu sadrži odrednicu **Drugi Izvještaj o realizaciji Akcionog plana Strategije razvoja nevladinih organizacija u Crnoj Gori za period 2014 – 2016. godina**, jer obuhvata kvantitativne i kvalitativne informacije bitne za realizaciju aktivnosti pojedinačno, u toku 2015. pretežno, ali i 2014. i 2016. jer zbog prirode određenih aktivnosti nije moguće precizno selektovati izvještavanje po godinama, pa su dati svi podaci za koje je ocijenjeno da doprinose boljem i realnijem uvidu u implementaciju, nezavisno od vremena na koje se odnose. Napominjemo da su za 2014. godinu, prezentovani podaci koji nijesu bili dostavljeni za prethodni izvještaj.

III INSTITUCIONALNI OKVIR ZA SARADNJU SA NVO NA DRŽAVNOM I LOKALNOM NIVOU

Cilj: Unaprijeđeni kapaciteti Kancelarije za saradnju sa NVO

Aktivnosti za postizanje cilja:

2-Povećati broj zaposlenih u Kancelariji u skladu sa Analizom	Odgovorni za realizaciju: Generalni sekretariat Vlade	Rok: IV kvartal 2014. Djelimično realizovano	Indikator: Povećan broj zaposlenih
--	--	--	------------------------------------

Vlada je 31.07.2015. godine donijela zaključak o utvrđivanju Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Generalnog sekretarijata Vlade, kojim je u Kancelariji za saradnju sa NVO sistematizovano devet radnih mjesta. Uprava za kadrove je 23. 09. 2015. godine objavila dva javna oglasa za radno mjesto savjetnik/ica III u Kancelariji i za radno mjesto samostalni/a savjetnik/ca III (dva izvršioca). Zaposlene su tri osobe na neodređeno vrijeme, a jedna osoba je zaposlena po ugovoru za obavljanje privremenih i povremenih poslova. Trenutno je zaposleno šest izvršilaca.

Prije donošenja pomenutog Pravilnika, a u skladu sa Analizom institucionalnog okvira za vršenje poslova u vezi sa razvojem NVO sektora, donijeta je *Uredba o dopuni Uredbe o Generalnom sekretarijatu Vlade Crne Gore* (Službeni list CG, broj 39/2015) i to u cilju utvrđivanja nadležnosti za obavljanje poslova u vezi sa programiranjem i upravljanjem EU fondovima namijenjenim nevladinim organizacijama čije je sjedište u Crnoj Gori.

U skladu sa tim, Pravilnikom su, u Kancelariji za saradnju sa nevladinim organizacijama, sistematizovana tri radna mjesta za obavljanje poslova u vezi sa upravljanjem fondovima EU namijenjenim civilnom društvu, od kojih je jedno već popunjeno, a zapošljavanje ostalih službenika će se realizovati u 2016. i 2017. godini.

3-Uspostaviti posebnu internet stranicu Kancelarije u okviru gov.me domena, uključujući i dostupnost baze podataka o NVO i obezbijediti veću pristupačnost internet stranice osobama sa invaliditetom	Odgovorni za realizaciju: Generalni sekretariat Vlade u saradnji sa Ministarstvom za informaciono društvo i telekomunikacije i NVO	Rok: IV kvartal 2014. Djelimično realizovano	Indikatori: -Uspostavljena posebna internet stranica Kancelarije -Uspostavljena internet platforma za bazu podataka o NVO -Najmanje 30% NVO koje apliciraju za dodjelu sredstava iz javnih fondova, počev od 2015.godine, koristi bazu podataka -Stepen zadovoljstva NVO sadržinom i funkcionisanjem baze podataka -Internet stranica i baza podataka pristupačne su čitačima ekrana
--	---	--	---

Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije dostavilo je isti podatak kao i prilikom prvog izvještavanja o realizaciji ove aktivnosti- "**realizovano**", preciznije da je uspostavljena posebna internet stranica Kancelarije u skladu sa čl. 5 Pravilnika o web portalu i podportalima Vlade Crne Gore. U toku su pripremne aktivnosti za podešavanja postojeće internet stranice prema potrebama Kancelarije u smislu korišćenja stranice u cjelini, kao preduslova za realizaciju nekoliko mjera iz Akcionog plana Strategije i Akcionog plana za Poglavlje 23.

Prema odgovoru Ministarstva na pitanje dostupnosti baze podataka o NVO, „baza“ postoji kao poseban web servis na sajtu MUP-a Crne Gore <http://www.dokumenta.me/nvo/>, te je u skladu sa Zakonom o nevladinim organizacijama („Službeni list CG”, broj 39/11), po kome su podaci upisani u Registar nevladinih organizacija javni, kreiran poseban baner na naslovnoj stranici MUP-a koji vodi do registra NVO i na kome se mogu pronaći podaci o NVO registrovanim na teritoriji Crne Gore. **Međutim „baza“ predviđena ovim Akcionim planom nije isto što i pomenuti registar**, koji je po mjeri broj 13 iz Akcionog plana Strategiji saradnje Vlade Crne Gore i nevladinih organizacija (2009) učinjen javno dostupnim još 2012. godine. Suština ove mjere je da se u Kancelariji, a ne u MUP-u, postavi „specifična“ baza podataka sa mnogo više informacija o nevladinim organizacijama, posebno onih koje se odnose na projekte koje NVO realizuju, njihove finansijske izvještaje, broj zaposlenih u NVO-u, donatore i partnere na projektima, učešće NVO predstavnika u radnim grupama i sl. Ideja je da se izradi baza slična PADOR internet bazi, koju koristi Evropska komisija kao izvor informacija o nevladinim organizacijama- aplikantima na evropskim konkursima. Ovakva baza bi, s jedne strane, doprinijela podizanju nivoa transparentnosti rada nevladinih organizacija, a sa druge strane bi koristila državnim organima da lakše pronađu relevantne partnere među nevladinim organizacijama za realizaciju aktivnosti javnih politika u određenim oblastima.

Portal Vlade u određenoj mjeri omogućava pristup sadržaju osobama s invaliditetom, tačnije slabovidim osobama. U zaglavlju svake stranice na portalu Vlade postoji mogućnost prilagođavanja izgleda stranice, u smislu veličine slova i kontrasta boja na istoj.

Cilj: Unaprijeđeni kapaciteti savjetodavnog tijela u skladu sa Zakonom o NVO Aktivnosti za postizanje cilja:

5-Organizovati razmjenu komparativnih iskustava za članove Savjeta (studijske posjete, okrugli stolovi, radionice, seminari, i sl.)	Odgovorni za realizaciju: Kancelarija u saradnji sa relevantnim institucijama u regionu i NVO	Rok: Počev od 2014. zaključno sa IV kvartalom 2016 Djelimično realizovano	Indikator: Broj održanih aktivnosti usmjerenih na razmjenu uporednih iskustava
---	---	---	--

NAPOMENA: dio podataka o realizaciji ove aktivnosti u 2015. predstavljen je u prvom Izvještaju o realizaciji Akcionog plana Strategije razvoja nevladinih organizacija u Crnoj Gori za period 2014 – 2016. godina- http://www.gov.me/sjednice_vlade/134 i to:

- **13. maja 2015. godine**, održan je regionalni skup na temu *Pregled mogućih modela upravljanja javnim sredstvima i mogućih izazova*, u organizaciji Regionalne kancelarije TACSO iz Sarajeva i TACSO kancelarije u Crnoj Gori.
- **25. maja 2015. godine**, održana je radionica za članove Savjeta na temu *Funkcionisanje institucionalnih mehanizama za razvoj NVO*, u organizaciji TACSO kancelarije u Crnoj Gori.

Nakon usvajanja Prvog izvještaja o realizaciji Akcionog plana Strategije razvoja nevladinih organizacija u Crnoj gori za period 2014 – 2016. godina realizovane su sljedeće aktivnosti:

- **od 24. do 27. novembra 2015. godine** održana je regionalna konferencija *Filantropija na Zapadnom Balkanu i Turskoj : Investiranje u budućnost*, u organizaciji Regionalne kancelarije TACSO, u Beogradu (Srbija). Glavni cilj je kontinuirani doprinos procesu i promjenama u zemljama Zapadnog Balkana i Turskoj, kako bi se unaprijedili kapaciteti organizacija civilnog društva, kao i podrška uspostavljanju okruženja koje će obezbijediti veće mogućnosti za održivost organizacija civilnog društva i doprinos društvima u cjelini. Na skupu su učestvovali predstavnici različitih zainteresovanih strana („stakeholders“), među kojima i pet članova/ica Savjeta.
- **8. decembra 2015. godine** održana je konferencija *Razvoj socijalnog preduzetništva u Crnoj Gori*, u organizaciji Kancelarije za saradnju s nevladinim organizacijama, TACSO kancelarije u Crnoj Gori i Centra za razvoj nevladinih organizacija, u Podgorici.

Konferenciji je prisustvovalo preko 60 predstavnika nevladinih organizacija, državnih organa i organa lokalnih samouprava, sindikata, poslodavaca, akademske zajednice i medija. Među prisutnima su bile dvije članice Savjeta.

- **16. i 17. decembra 2015. godine** je održana regionalna konferencija *Volontiranje i zakonski okvir – dobre prakse i EU standardi*, koju je organizovala TACSO kancelarija u Crnoj Gori u saradnji sa Ministarstvom rada i socijalnog staranja, u Podgorici. Konferenciji je prisustvovalo sedam članova/ica Savjeta.
- **februara 2016. godine** održana su tri okrugla stola na temu *Sistem obezbjeđenja kvaliteta u radu nevladinih organizacija u Crnoj Gori*, i to 2. februara u Budvi, 3. u Bijelom Polju i 4. i to u organizaciji Kancelarije za saradnju s nevladinim organizacijama, TACSO Kancelarije u Crnoj Gori i CRNVO- resursnog centra za nevladine organizacije u Crnoj Gori, u Podgorici. Cilj skupova bio je promovisanje sistema upravljanja kvalitetom u radu NVO. Na skupovima je učestvovalo preko 100 predstavnika NVO, desetak predstavnika državnih organa, među kojima i predsjednica i devet članova Savjeta.
- **25. i 26. februara 2016. godine** održana je međunarodna konferencija *Više od civilnog društva: zajedničkim dijalogom na evropskom putu*, u organizaciji Međunarodnog evropskog pokreta iz Brisela i Evropskog pokreta u Srbiji, a u partnerstvu sa TACSO i Kancelarijom za evropske integracije Republike Srbije, u Beogradu. Konferenciji je prisustvovalo preko 150 predstavnika civilnog društva, evropskih i državnih institucija iz regiona, a među učesnicima su bili i članovi/ice Savjeta.

Članovi/-ice Savjeta su pozivani i učestvovali su na skupovima posvećenim temama od značaja za NVO, na kojima su se mogla razmijeniti iskustva i primjeri prakse zemalja EU i zemalja regiona Zapadnog Balkana iz različitih oblasti- *razvoj socijalnog preduzetništva, uloga civilnog društva u procesu EI, učešće civilnog društva u procesima donošenja javnih politika, pristupačnost javnih ustanova osobama sa invaliditetom, pregled mogućih modela upravljanja javnim sredstvima i mogućih izazova, funkcionisanje institucionalnih mehanizama za razvoj NVO, volonterizam, sistem obezbjeđenja kvaliteta u radu nevladinih organizacija itd.*

Cilj: Definisan opis posla kontakt osoba u organima državne uprave zaduženih za saradnju sa NVO

Aktivnosti za postizanje cilja:

6-Donijeti izmjene i dopune pravilnika o organizaciji i sistematizaciji organa državne uprave i unijeti jedinstveni opis posla za službenike zadužene za saradnju sa NVO	Odgovorni za realizaciju: Vlada na predlog organa državne uprave	Rok: IV kvartal 2014. Djelimično realizovano	Indikator: Najmanje 80% organa državne uprave izmijenilo pravilnik
---	---	---	---

U svim ministarstvima imenovana je kontakt osoba za saradnju sa NVO-om. U Ministarstvu vanjskih poslova i evropskih integracija imenovane su dvije, a u Ministarstvu održivog razvoja i turizma pet kontakt osoba. U organima uprave u sastavu ministarstva imenovano je 19 kontakt osoba, dok je za Upravu za zaštitu kulturnih dobara kontakt osoba iz Ministarstva kulture, za Upravu za dijasporu iz Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija, a za Direkciju za željeznice iz Ministarstva saobraćaja i pomorstva. U svim samostalnim organima uprave (uprave, sekretarijati, zavodi, direkcije i agencije) imenovane su kontakt osobe za saradnju sa NVO-om.

U organizacionim jedinicama Generalnog sekretarijata Vlade- Kancelariji za saradnju sa NVO, Kancelariji za borbu protiv trgovine ljudima i sekretarijatu Globalne inicijative Partnerstvo za otvorenu upravu određeno je pet kontakt osoba.

Dostavljen podaci ukazuje da je određen broj organa državne uprave ovu aktivnost realizovao kroz jasno definisanje opisa posla za službenika- kontakt osobu za saradnju sa NVO, negdje je i radno mjesto pod tim nazivom predviđeno Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i

sistematizaciji. Drugi organi državne uprave su, prema procjeni, opis posla za kontakt osobu dodali u opis posla za neko od već Pravilnikom utvrđenih radnih mjesta.

Objedinjene aktivnosti na lokalnom nivou (7, 11, 12 i 17)

Cilj: Povećan broj opština koje su usvojile nove mehanizme saradnje sa NVO Aktivnosti za postizanje cilja:

7-Organizovati konsultacije u opštinama zainteresovanim za usvajanje Odluke o osnivanju Savjeta za saradnju lokalne samouprave i NVO i izraditi model opisa poslova za kontakt osobe za saradnju sa NVO	Odgovorni za realizaciju: Zajednica opština Crne Gore u saradnji sa lokalnim samoupravama i NVO	Rok: Počev od 2014. zaključno sa I kvartalom 2016. Realizovano	Indikator: Najmanje 15 opština usvojilo Odluku o osnivanju Savjeta za saradnju lokalne samouprave i NVO i opis poslova za kontakt osobe za saradnju sa NVO
--	--	--	--

Cilj: Povećan stepen usklađenosti odluka o učešću stanovništva u vršenju javnih poslova i Poslovnika o radu Skupštine opštine sa modelima ovih akata

Aktivnosti za postizanje cilja:

11-Organizovati konsultacije u opštinama zainteresovanim za usklađivanje odluke i poslovnika o radu sa predloženim modelima	Odgovorni za realizaciju: Zajednica opština Crne Gore u saradnji sa Ministarstvom unutrašnjih poslova, lokalnim samoupravama i NVO	Rok: II kvartal 2014 Realizovano	Indikator: Najmanje 15 opština uskladilo akte sa predloženim modelima
--	---	--	---

Cilj: Ojačani kapaciteti lokalnih funkcionera i službenika za adekvatnu primjenu propisa kojima se reguliše učešće građana i NVO u kreiranju i primjeni javnih politika Aktivnosti za postizanje cilja:

12-Organizovati konsultativna sastanka za glavne administratore, starješine organa lokalne uprave i javnih službi koji su nadležni za primjenu ovih odluka u opštinama i kontakt osobe zadužene za saradnju sa NVO na lokalnom nivou za primjenu odluka o učešću stanovništva u vršenju javnih poslova i Poslovnika o radu Skupštine	Odgovorni za realizaciju: Zajednica opština Crne Gore u saradnji sa Ministarstvom unutrašnjih poslova, lokalnim samoupravama i NVO	Rok: Počev od III kvartala 2014. Realizovano	Indikator: Stepenn zadovoljstva NVO sa saradnjom sa lokalnim upravama
---	---	--	---

Cilj: Povećan stepen usklađenosti odluka o kriterijumima, načinu i postupku raspodjele sredstava NVO sa modelom odluke

Aktivnosti za postizanje cilja:

17-Organizovati konsultacije u opštinama zainteresovanim za usklađivanje odluke sa predloženim modelom	Odgovorni za realizaciju: Zajednica opština Crne Gore u saradnji sa Ministarstvom unutrašnjih poslova i NVO	Rok: I kvartal 2016. Realizovano	Indikator: Najmanje 80% opština uskladilo odluke o kriterijumima, načinu i postupku raspodjele sredstava NVO sa modelom odluke
---	--	--	--

Zajednica opština je dostavila podatak da je aktivnost realizovana, ali bez detaljnijeg objašnjenja i podataka u odnosu npr. na indikatore.

TACSO je organizovao niz sastanaka u 2014. sa **ciljem da se izvrši razmjena iskustava u primjeni Odluke o osnivanju Savjeta za saradnju lokalne samouprave i NVO i Poslovnika skupština opštine, u primjeni instituta „slobodna stolica“, i to:**

- **05. juna 2014. godine** održan je konsultativni sastanak za opštine južnog regiona, na kojem su učesnici predložili, a i MUP prihvatio rješenje o objedinjavanju aktivnosti 7, 11, 12 i 17 u cilju racionalnije i efikasnije realizacije aktivnosti koje se odnose na usaglašavanje sa modelima odluka pripremljenih za lokalni nivo. Ocijenjeno je da se novim pristupom značajno skraćuju rokovi, odnosno ubrzava realizacija. Realizovane aktivnosti na lokalnom nivou podržala je TACSO Kancelarija u Crnoj Gori, koja je učestvovala i u kreiranju modela odluka uz MUP, NVO i OEBS.
- Konsultativni sastanak za Glavni grad Podgoricu, Prijestonicu Cetinje i opštine Nikšić, Danilovgrad, Plužine i Šavnik, održan je u Podgorici, **12. decembra 2014. godine**, a za opštine sa sjevera sastanak je održan u Bijelom Polju, **24. decembra 2014. godine**. Među 114 učesnika konsultativnih sastanaka bili su: predsjednici Skupština opština, sekretari skupština opština, članovi Savjeta za saradnju lokalne samouprave i NVO, starješine organa lokalne uprave, službenici zaduženi za saradnju sa NVO i predstavnici NVO.

Potrebno je intenzivnije promovisanje mehanizama učešća građana u procesu kreiranja javnih politika u nadležnosti lokalne samouprave i dalje jačanje institucionalnih kapaciteta za saradnju sa nevladinim organizacijama na lokalnom nivou. Rad na lokalnom nivou u cilju jačanja institucionalnih mehanizama za međusektorsku saradnju je ključan, naročito zbog činjenice da najveći broj nevladinih organizacija djeluje upravo na lokalnom nivou. Činjenica da je u 14 opština formiran Savjet za saradnju lokalne samouprave i NVO je pozitivan primjer u smislu postavljanja trajnih mehanizama koji će funkcionisanjem ojačati međusektorsku saradnju.

Zajednica opština je pripremala Modele opštinskih akata u saradnji sa predstavnicima opština i Centra za razvoj nevladinih organizacija, uz podršku OEBS-a. Predmetni akti dostavljeni su svim opštinama krajem 2011. godine radi pripreme i donošenja sopstvenih akata kojim će urediti modele saradnje lokalnih vlasti sa nevladinim organizacijama, dakle i prije usvajanja Strategije i Akcionog plana u kontinuitetu je preduzimala značajne aktivnosti pripreme i promocije Modela opštinskih akata i to: *Modela Poslovnika Skupštine opštine, Modela Odluke o načinu i postupku učešća lokalnog stanovništva u vršenju javnih poslova*, *Modela Odluke o kriterijumima, načinu i postupku raspodjele sredstava nevladinim organizacijama, Modela Odluke o Savjetu za saradnju lokalne samouprave sa nevladinim organizacijama i Modela Sporazuma o saradnji Skupštine opštine i nevladinih organizacija*.

Konsultativni sastanci za glavne administratore, starješine organa lokalne uprave i javnih službi koji su nadležni za primjenu ovih odluka u opštinama i za kontakt osobe zadužene za saradnju sa NVO na lokalnom nivou za primjenu odluka o učešću stanovništva u vršenju javnih poslova **održani su tokom 2014. godine**. Održane su i konsultacije u opštinama zainteresovanim za usklađivanje odluka sa predloženim modelom.

Da bi se unaprijedilo učešće i znanje NVO u kreiranju i primjeni javnih politika na nacionalnom i lokalnom nivou, potrebne su edukacije i jačanje kapaciteta uključenih aktera za razumijevanje i primjenu postojećih mehanizama učešća građana na oba nivoa.

III UČEŠĆE NVO U DEFINISANJU I IMPLEMENTACIJI JAVNIH POLITIKA

Cilj: Osigurano praćenje primjene Uredbe o načinu i postupku ostvarivanja saradnje između organa državne uprave i Uredbe o načinu i postupku sprovođenja javne rasprave tokom pripreme zakona

Aktivnosti za postizanje cilja:

8-Pripremiti godišnji izvještaj o primjeni uredbi	Odgovorni za realizaciju: Ministarstvo unutrašnjih poslova i Savjet, u saradnji sa organima državne uprave	Rok: Počev od 2014. Djelimično realizovano	Indikator: Izvještaj o primjeni uredbi dostupni na internet strani MUP-a, Savjeta i Kancelarije
--	---	--	---

Polazeći od Zaključaka Vlade Crne Gore sa sjednice održane 5. novembra 2015. godine (akt broj 08-2580 od 13.11.2015. godine), Kancelarija za saradnju s nevladinim organizacijama i Ministarstvo unutrašnjih poslova obratili su se ministrima i starješinama organa državne uprave i kontakt osobama za saradnju sa NVO-om zahtjevom da do kraja I kvartala 2016. godine, dostave podatke o primjeni Uredbe o načinu i postupku ostvarivanja saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija ("Službeni list CG", broj 7/12) i Uredbe o postupku i načinu sprovođenja javne rasprave u pripremi zakona ("Službeni list CG", broj 12/12), kao i drugim oblicima saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija u 2014. i 2015. godini.

Kancelarija, u skladu sa Odlukom o Savjetu za razvoj nevladinih organizacija i pomenutim zaključkom, priprema objedinjeni dvogodišnji Izvještaj o saradnji organa državne uprave i nevladinih organizacija, na osnovu pojedinačnih izvještaja organa državne uprave, kojim će se prikazati način i nivo primjene pomenutih uredbi od strane organa državne uprave i konkretne aktivnosti koje su organi državne uprave realizovali u saradnji sa nevladinim organizacijama.

Organi državne uprave, prilikom izvještavanja o ovoj aktivnosti informisali su da su Kancelariji i Ministarstvu unutrašnjih poslova dostavili podatke za Izvještaj o primjeni pomenutih Uredbi i drugim oblicima saradnje sa NVO za 2014. i 2015. godinu.

Cilj: Unaprijeđen nivo informisanosti kontakt osoba i NVO o postojećim mehanizmima učešća u procesu kreiranja i primjene javnih politika na nacionalnom nivou
Aktivnosti za postizanje cilja:

10-Organizovati 5 dvodnevni radionica za kontakt osobe i predstavnike NVO o postojećim mehanizmima učešća u procesu kreiranja i primjene javnih politika na nacionalnom nivou	Odgovorni za realizaciju: Uprava za kadrove u saradnji sa Kancelarijom i NVO	Rok: U toku 2014. Djelimično realizovano	Indikatori: -Najmanje 80% kontakt osoba učestvovalo na radionicama -Najmanje 60NVO učestvovalo na radionicama
--	---	--	---

NAPOMENA: dio podataka o realizaciji ove aktivnosti u 2015. predstavljani su u prvom Izvještaju o realizaciji Akcionog plana Strategije razvoja nevladinih organizacija u Crnoj Gori za period 2014 – 2016. godina- http://www.gov.me/sjednice_vlade/134 i to:

- **5. i 6. juna 2015. godine u Budvi (Bečići) i**
- **26. i 27 juna 2015. godine u Baru,** organizovane su dvodnevne radionice na kojoj se analiziralo pitanje primjene Uredbe o načinu i postupku ostvarivanja saradnje organa državne uprave i nevladinih organizacija i Uredbe o načinu i postupku sprovođenja javne rasprave u procesu pripreme zakona. Radionice je organizovala Kancelarija je uz kompletnu finansijsku i organizacionu podršku TACSO kancelarije u Crnoj Gori, a u saradnji sa Upravom za kadrove.

Nakon usvajanja prvog Izvještaja o realizaciji Akcionog plana Strategije razvoja nevladinih organizacija u Crnoj gori za period 2014 – 2016. godina realizovane su sljedeće aktivnosti:

- **3. i 4. novembra 2015. godine** u Podgorici održane su radionice na temu „Primjena i naučene lekcije u sprovođenju Uredbe o načinu i postupku ostvarivanja saradnje organa državne uprave i NVO i Uredbe o načinu i postupku sprovođenja javne rasprave u procesu pripreme zakona”. Radionice je organizovala Kancelarija za saradnju sa NVO-om u saradnji sa Upravom za kadrove.

Učesnici su bili kontakt osobe iz organa državne uprave zadužene za saradnju sa NVO, predstavnici NVO, te državni službenici koji rade na normativnim poslovima, a cilj je bio da se doprinese informisanosti i sticanju specifičnih znanja službenika i

predstavnik NVO o mehanizmima učešća u procesima pripreme i donošenja akata javnih politika predviđenih pomenutim uredbama, te promovisanju mogućnosti koje nude uredbi kako bi se što više aktera uključilo u ove procese. Na radionicama su učestvovala 33 državna službenika i 13 predstavnika NVO.

Međusektorska struktura učesnika je iz dva različita ugla analizirala aktuelna rješenja iz Uredbi što je doprinijelo kvalitetu preporuka za unapređenje istih.

Radionice su pokazale da je za kvalitetnu primjenu uredbi, neophodno da i državni službenici i predstavnici nevladinih organizacija, te civilnog društva u širem smislu, budu dobro i kontinuirano informisani i edukovani, kako bi u konačnom doprinijeli kreiranju javnih politika koje odgovaraju stvarnim potrebama građana. Uprava za kadrove je učesnicima radionica uručila sertifikate o pohađanju ovog vida usavršavanja i pripremila evaluacioni upitnik. Obrađeni podaci iz 40 popunjenih evaluacionih upitnika i dobijeni komentari ocjenjuju radionice dobro organizovanim, veoma korisnim za predstavnike oba sektora, te odličnim načinom upoznavanja nevladinih organizacija sa mogućnostima i procesom učestvovanja u kreiranju javnih politika, i zato treba nastaviti neposrednu komunikaciju Kancelarije i nevladinih organizacija u cilju što bolje primjene pomenutih akata.

Usljed čestih personalnih promjena u organima državne uprave na mjestima kontakt osoba za saradnju sa NVO i radnim mjestima za službenike koji rade na normativnim poslovima, te u cilju bolje pripremljenosti za primjenu novog decentralizovanog modela finansiranja projekata NVO u oblastima od javnog interesa utvrdjenih Zakonom o NVO, potrebno je kontinuirano obezbijediti informativno-edukativne radionice o postojećim mehanizmima učešća u procesu kreiranja i primjene javnih politika na nacionalnom nivou.

U cilju stručnog osposobljavanja i usavršavanja prvenstveno kontakt osoba o saradnji organa državne uprave, lokalne samouprave i nevladinih organizacija, mehanizmima učešća nevladinih organizacija i zainteresovane javnosti u kreiranju javnih politika na lokalnom i nacionalnom nivou, te finansiranju projekata i programa nevladinih organizacija iz javnih izvora, Uprava za kadrove, u saradnji sa Kancelarijom za saradnju s nevladinim organizacijama i Centrom za razvoj nevladinih organizacija, pripremila je specifičan program obuke.

Pomenuti program obuke je predviđen kao mjera 17 Akcionog plana za poglavlje 23, pravosuđe i temeljna prava u dijelu koji se odnosi na saradnju sa NVO, ali kako je i Akcionim planom Strategije razvoja nevladinih organizacija u Crnoj Gori 2014-2016, predviđeno nekoliko mjera kojima je cilj jačanje kapaciteta i državnih službenika i nevladinih organizacija, ali i službenika lokalne samouprave, to će, u narednom periodu, zavisno od potreba, a u skladu sa pomenutim programom, biti organizovane i konsultacije za visoko rukovodni kadar u državnim organima, lokalne funkcionere i obuke za lokalne službenike i nevladine organizacije.

Cilj: Ojačani kapaciteti NVO za aktivno učešće u procesu donošenja odluka na lokalnom nivou

Aktivnosti za postizanje cilja:

13-Organizovati dvodnevne radionice za NVO o načinima i postupcima učešća u vršenju javnih poslova	4	Odgovorni za realizaciju: Zajednica opština Crne Gore u saradnji sa Ministarstvom unutrašnjih poslova, lokalnim samoupravama i NVO	Rok: Kontinuirano, počev od 2014, zaključno sa kvartalom 2016. Djelimično realizovano	Indikatori: -Najmanje 60 NVO prisustvovalo radionicama -Povećan broj građanskih inicijativa pokrenutih od NVO
---	----------	---	---	---

- **Od 10. do 12. juna 2015. godine** u Kolašinu, i **od 18. do 20. juna 2015. godine** u Baru, TACSO kancelarija organizovala je dvije radionice (Modul trodnevnog Programa obuke) za organizacije civilnog društva o metodama i procedurama učešća u javnim poslovima. Rezultati treninga su povećan nivo znanja predstavnika OCD-a o konceptu, ključnim elemenatima, metodama, alatima i pristupu u zastupanju različitih tehnika za učešće građana u procesu donošenja odluka na lokalnom nivou. Učesnici su upoznati

sa različitim primjerima kampanja iz Crne Gore, EU i svijeta, a ujedno su istražili i različite scenarije u realizaciji aktivnosti zagovaranja. Obukama je prisustvovalo 33 predstavnika iz 19 organizacija civilnog društva. Učesnici su bili iz devet opština iz tri crnogorske regije (jug, centar i sjever).

IV - FINANSIJSKA ODRŽIVOST NVO

Cilj: Uspostavljen pravni okvir za raspodjelu sredstava NVO iz državnog budžeta

Aktivnosti za postizanje cilja:

14- Utvrditi predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o NVO u dijelu koji se odnosi na finansiranje projekata i programa NVO i kofinansiranja projekata NVO podržanih iz fondova EU	Odgovorni za realizaciju: Vlada, predlog Ministarstva finansija	Rok: II kvartal 2014. Djelimično realizovano	Indikator: Utvrđen predlog Zakona
--	--	---	--

- **Od 10. do 12. aprila 2014. godine u Budvi**, održana je konferencija „Finansiranje nevladinih organizacija iz javnih fondova u Crnoj Gori“ u organizaciji TACSO kancelarije u Crnoj Gori.

Cilj konferencije je bio podrška procesu unapređenja i sprovođenja regulative koja se odnosi na finansiranje nevladinih organizacija iz javnih fondova. Preporuke učesnika konferencije su bile da Vlada treba da formira radnu grupu za izradu izmjena i dopuna Zakona o nevladinim organizacijama i podzakonskih akata, koji regulišu postupak finansiranja programa i projekata nevladinih organizacija, zatim da ministarstva i sekretarijati lokalne samouprave treba da budu uključeni u proces finansiranja projekata NVO budući da su najbolje upoznati sa politikama koje treba sprovesti, te da evaluacija predloga projekata treba da se uradi od strane nezavisnih eksperata.

Konferenciji je prisustvovalo 70 predstavnika organizacija civilnog društva, kontakt osobe za saradnju sa NVO i predstavnici međunarodnih organizacija i Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori.

- **U martu 2015. godine** TACSO kancelarija je organizovala događaj sa ciljem da započne **proces konsultacija** Ministarstva unutrašnjih poslova sa nevladinim organizacijama. Akcenti sa tog događaja, kao osnova za izradu radne verzije amandmana, dostavljeni su Ministarstvu unutrašnjih poslova i članovima radne grupe. Skup je okupio 73 učesnika, i to članova Savjeta za razvoj nevladinih organizacija, Kancelarije za saradnju sa NVO-om, predstavnika/ca organa državne uprave, nevladinih organizacija, Delegacije EU u Crnoj Gori, međunarodnih organizacija i ambasada.

Ministarstvo unutrašnjih poslova je obrazovalo Radnu grupu za pripremu Nacrta zakona, a NVO predstavnik je izabran na osnovu javnog poziva u skladu sa Uredbom o načinu i postupku ostvarivanja saradnje organa državne uprave i NVO. Takođe, u skladu sa pomenutom uredbom, sproveden je i proces konsultacija. RG je utvrdila Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o NVO i za isti je sprovedena javna rasprava, i objavljen je Izvještaj sa javne rasprave: <http://www.mup.gov.me/vijesti/152168/Izviestaj-o-sprovedenoj-javnoj-raspravi-o-Nacrtu-zakona-o-izmjenama-i-dopunama-Zakona-o-NVO.html>

U okviru javne rasprave **22. jula** u Bijelom polju i **23. jula 2015. godine** u Podgorici održani su skupovi na kojima se diskutovalo o Nacrtu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nevladinim organizacijama. Skupovima je prisustvovalo 77 učesnika/-ica.

Inovirane podatke o realizaciji aktivnosti dostavili su Ministarstvo unutrašnjih poslova i Ministarstvo finansija.

Ministarstvo unutrašnjih poslova podsjeća da je realizovalo sve potrebne aktivnosti na pripremi Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nevladinim organizacijama (iako je Akcionim planom za realizaciju Strategije, kao primarni nosilac ove aktivnosti, određeno Ministarstvo finansija), te da je Predlog zakona, usaglašen sa Sekretarijatom za zakonodavstvo, poslat na davanje mišljenja Evropskoj komisiji, nakon čega će biti inoviran i upućen na utvrđivanje Vladi.

Ministarstvo finansija je izvijestilo da je u skladu sa zaključkom Vlade od 5. novembra 2015. godine, Vladi predložilo način finansiranja programa i projekata u oblastima od javnog interesa

koje realizuju nevladine organizacije, odnosno da je pripremljenu informaciju poslalo Komisiji za ekonomsku politiku na dalju proceduru.

U skladu sa opredjeljenjem RG koja je radila na pripremi Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nevladinim organizacijama, da bi bilo dobro **da zajednički radi sa grupom za izradu podzakonskog akta** (aktivnost 15), kako bi pomenuti propisi sinhronizovano i paralelno bili pripremljeni i kako bi se usaglasila ključna rješenja zbog **očekivanja da primjena izmijenjenog zakona o NVO, konkretnije odredbi o decentralizovanom sistemu finansiranja**, počne u 2017. godini, **Ministarstvo finansija je donijelo Rješenje o obrazovanju radne grupe u koju su imenovana tri člana iz Radne grupe koja je pripremala Nacrt zakona**. Nova Radna grupa pripremila je radnu verziju dva podzakonska akta- jednog na koji se odnosi aktivnost 15 (*Uredba o finansiranju projekata i programa nevladinih organizacija u oblastima od javnog interesa*), ali i podzakonskog akta kojim je regulisano pitanje kofinansiranja (*Uredba o kofinansiranju projekata i programa nevladinih organizacija podržanih iz fondova Evropske unije*).

MUP je prilikom utvrđivanja predloga zakona u isti ugradilo značajan broj odredbi iz pripremljenih podzakonskih akata, koje su, po svom sadržaju mogle da budu inkorporirane u zakon, što je značajan iskorak i olakšavajuća okolnost za realizaciju aktivnosti broj 15 nakon donošenja Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nevladinim organizacijama.

15-Usvojiti podzakonska akta, na osnovu Zakona o NVO, kojima će se bliže urediti način i postupak raspodjele sredstava za projekte i programe NVO	Odgovorni za realizaciju: Vlada, na predlog Ministarstva finansija	Rok: II kvartal 2014. Nerealizovano	Indikator: Usvojena redba
--	---	--	---------------------------

Ministarstvo finansija nije dostavilo podatak o ovoj aktivnosti.

U vezi sa obrazloženjem datim kod aktivnosti 14, za ovu mjeru, vez obzira na planirani rok, može se konstatovati da do sada **nije bilo uslova za njenu realizaciju, te da će se uslovi steći nakon donošenja Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nevladinim organizacijama**.

Cilj: Uspostavljen jedinstveni informacioni mehanizam za praćenje rezultata odobrenih projekata i programa NVO iz javnih izvora na državnom nivou
Aktivnosti za postizanje cilja:

16-Obezbijediti javnu dostupnost podataka o dodijeljenim bespovratnim sredstvima NVO iz javnih izvora na državnom nivou i ostvarenim rezultatima podržanih projekata i programa eksterne evaluacije i revizije	Odgovorni za realizaciju: Ministarstvo finansija, u saradnji sa organima državne uprave	Rok: IV kvartal 2014. Nerealizovano	Indikator: Podaci su dostupni na internet stranici Ministarstva finansija
---	--	--	---

Ne postoje preduslovi za realizaciju ove aktivnosti, jer je potrebno da se donese legislativa predviđena aktivnostima 14 i 15.

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja je posebno informisalo da realizuje mjere podrške u skladu sa Uredbom o uslovima, načinu i dinamici sprovođenja mjera agrarne politike- Agrobudžetom, kojom su propisani uslovi koje je neophodno ispuniti kako bi ostvarili pravo na podršku.

Cilj: Unaprijeđen nivo znanja članova komisija za raspodjelu sredstava NVO o metodologiji monitoringa, evaluacije i revizije projekata
Aktivnosti za postizanje cilja:

18-Organizovati 5 dvodnevni radionice za članove lokalnih komisija za raspodjelu sredstava NVO u crnogorskim opštinama na temu	Odgovorni za realizaciju: Zajednica opština Crne Gore u saradnji sa i NVO	Rok: II kvartal 2015. Djelimično realizovano	Indikator: Najmanje 60 članova komisija iz crnogorskih opština pohađalo radionice na teme praćenja
---	--	---	--

praćenje projekata, revizije projekata	primjene evaluacije i		primjene projekata, evaluacije i revizije projekta
--	-----------------------	--	--

Zajednica opština je dostavila podatak da je ova aktivnost realizovana od strane TACSO Kancelarije u Crnoj Gori i Centra za razvoj nevladinih organizacija, u saradnji sa Zajednicom.

- **3. i 4. jula 2015. godine** u Baru je održan seminar na temu „Unapređenje procesa raspodjele sredstava nevladinim organizacijama na lokalnom nivou“, u organizaciji TACSO kancelarije u Crnoj Gori. Na dvodnevnom seminaru učestvovali su članovi komisija za raspodjelu sredstava NVO iz opština Pljevlja, Danilovgrad, Tivat, Podgorica, Herceg Novi i Mojkovac u cilju zajedničko analiziranja procesa u svim fazama: objavljivanje javnog poziva, prijem dokumentacije, ocjenjivanje predloga projekata, praćenje i ocjena uspjehnosti istih. Centar za razvoj nevladinih organizacija (CRNVO) pripremio je Priručnik za članove Komisije za dodjelu sredstava na lokalnom nivou koji daje uputstva za sve faze procesa raspodjele sredstava- objavljivanje javnog poziva, prijema aplikacija, evaluacije aplikacija, sadržaj odluka o raspodjeli sredstava, ugovaranje, informisanje kandidata o odbijanju projekatnih prijedloga, informisanje javnosti o Odluci o dodjeli sredstava, praćenje realizacije projekta i evaluacije projekata i revizije. Priručnik je predstavljen na seminaru i podijeljen učesnicima.

Potrebno je i dalje organizovanje radionica posvećenim edukaciji, razmjeni informacija i primjera dobre i loše prakse u praćenju primjene, evaluacije i revizije projekata kako bi se unaprijedio rad pomenutih komisija, transparentnost procesa praćenja projekata, kao i rezultata ostvarenih realizacijom.

Cilj: Unaprijeđen zakonodavni okvir za razvoj filantropije

Aktivnosti za postizanje cilja:

19-Pripremiti zakonskog podsticanje davanja	analizu okvira za kulturu	Odgovorni za realizaciju: Vlada na predlog Ministarstva finansija	Rok: II kvartal 2014. Nerealizovano	Indikatori: -Usvojena Analiza zakonskog okvira -Prijedlozi i preporuke za konkretne izmjene relevantnih zakona dati su u Analizi
---	---------------------------	---	---	--

Ministarstvo finansija nije dostavilo podatak o ovoj aktivnosti.

Podsjećamo, o aktivnostima 19 i 20 Savjet za razvoj nevladinih organizacija, razmatrao je na sjednici održanoj 24. oktobra 2014. godine, prilikom razmatranja nerealizovanih obaveza iz Akcionog plana realizacije Strategije razvoja nevladinih organizacija i Akcionog plana za poglavlje 23, u dijelu o saradnji sa NVO-om.

Kako je u nadležnosti Savjeta praćenje implementacije oba akciona plana, u kojima se nalaze aktivnosti koje za cilj imaju stvaranje uslova za podsticanje kulture davanja i društveno odgovornog poslovanja, članica Savjeta- predstavnica Fonda za aktivno građanstvo, informisala je Savjet da je 2013. godine u okviru regionalnog projekta o razvoju filantropije, fAKT angažovao dr Dragana Golubovića, eksperta za neprofitno pravo, koji je pripremio Izvještaj „*Poreski propisi od značaja za razvoj filantropije u zemljama Jugoistočne Evrope*“.

Analizom su tertirane odgovarajuće odredbe zakona o porezu na dobit, poreza na dohodak i poreza na poklon. Osim toga, analizirani su i statusno pravni propisi za organizacije civilnog društva u zemljama Jugoistočne Evrope, u mjeri u kojoj si tu propisi od značaja za poreske propise kojima se uređuju dobročina davanja (filantropija). Konačno, analizirani su i pravni propisi kojima se uređuje tzv. korporativno volontiranje, kao oblik dobročinog davanja. Analiza datira još iz perioda važenja Strategije saradnje Vlade Crne Gore i nevladinih organizacija (2009. godina), kojom je takođe bila definisana aktivnost- *Izmjena i dopuna Zakona o porezu na dobit pravnih lica radi podsticanja kulture davanja i društveno odgovornog poslovanja*, međutim kako ista nije realizovana, „prenijeta je“ u novu Startegiju razvoja nevladinih organizacija 2014- 2016.

Izveštaj o analizi sadrži preporuke u odnosu na izmjene relevantnih zakona u Crnoj Gori, čak i formulacije odgovarajućih dopuna članova zakona o porezu na dobit pravnih lica i Zakonu o porezu na dohodak fizičkih lica.

Savjet je ocijenio Izveštaj dobrom osnovom za realizaciju aktivnosti iz pomenutih planova, te je Ministarstvu finansija dostavio pomenuti materijal sa predlogom da se razmotri mogućnost njegovog korišćenja u smislu realizacije aktivnosti i zauzimanja stava o daljim koracima.

Ministarstvo finansija nije odgovorilo na ponudu Savjeta i dostavljenu analizu propisa u vezi podsticanja individualne i korporativne filantropije.

20- Utvrditi predloge novih i/ili izmjene postojećih propisa u skladu sa predlozima i preporukama iz Analize	Odgovorni za realizaciju: Vlada na predlog Ministarstva finansija u saradnji sa NVO	Rok: II kvartal 2015. Nerealizovano	Indikator: Utvrdjeni predlozi novih i/ili izmijenjene postojećih propisa (Zakon o porezu na dobit pravnih lica, Zakon o porezu na dohodak fizičkih lica)
---	---	--	--

Ministarstvo finansija nije dostavilo podatak o ovoj aktivnosti.

Cilj: Ispitana je mogućnost davanja prostora i imovine u državnom vlasništvu na korišćenje NVO

Aktivnosti za postizanje cilja:

21- Pripremiti informaciju o mogućnostima davanja prostora i imovine u državnom vlasništvu na korišćenje NVO	Odgovorni za realizaciju: Uprava za imovinu	Rok: I kvartal 2015. Nerealizovano	Indikator: Informacija je pripremljena i date su preporuke
---	---	---	--

Uprava za imovinu nije dostavila podatak o ovoj aktivnosti.

Cilj: Definisani su kriterijumi i postupak davanja prostora i imovine u državnom vlasništvu na korišćenje NVO

Aktivnosti za postizanje cilja:

22- Donijeti akt Vlade kojim će se utvrditi kriterijumi i postupak davanja prostora i imovine u državnom vlasništvu na korišćenje NVO, na osnovu prethodno pripremljene informacije	Odgovorni za realizaciju: Vlada na predlog Ministarstva finansija	Rok: II kvartal 2015. Nerealizovano	Indikator: Donijet akt
--	---	--	----------------------------------

Savjet za razvoj nevladinih organizacija je u januaru 2016. godine Ministarstvu finansija i Upravi za imovinu dostavio radi informisanja i eventualnog korišćenja, radni tekst Uredbe o kriterijima, mjerilima i postupku dodjele državne imovine u vlasništvu Crne Gore na korišćenje nevladinim organizacijama, koji je pripremila i Savjetu dostavila Koalicija NVO »Saradnjom do cilja«, u nastojanju da pomogne normiranju ovog pitanja.

Predstavnica Ministarstva finansija, koja je učestvovala u nastavku XI sjednice Savjeta, održanom 18. 03. 2016. Godine, saopstila je da ne postoji zakonski osnov za donošenje pomenutog akta, te je Savjet urgirao na dostavljanju detaljne i sveobuhvatnije informacije o ovom pitanju, sa posebnim naglaskom na objašnjenje zakonskog osnova za donošenje podzakonskog akta Vlade, kojim bi se normiralo pitanje kriterijuma i davanja prostora i imovine u državnom vlasništvu na korišćenje NVO.

U slučaju nepostojanja zakonskog osnova, Savjet je procijenio, da bi polazeći od svojih nadležnosti, mogao da inicira izmjene i dopune Zakona o državnoj imovini ("Službeni list CG", broj 21/2009).

U odgovoru na urgenciju, Ministarstvo finansija navodi odredbe Zakona o državnoj imovini ("Službeni list CG", broj 21/2009) i Zakona o nevladinim organizacijama ("Službeni list CG", broj 39/11) koji ograničavaju realizaciju ove aktivnosti, te napominje da će Ministarstvo

prilikom izmjena i dopuna Zakona o državnoj imovini, posebno imati u vidu sugestije date u inicijativi za revidiranje ovog zakona.

Propustom bi se moglo okarakterisati to sto prilikom izrade Startegije razvoja nevladinih organizacija, preciznije prilikom definisanja aktivnosti broj 22 (i sa njom povezane aktivnosti broj 21) nije ukazano na nepostojanje pomenutog pravnog osnova.

V - PODSTICAJNOST AMBIJENTA ZA DJELOVANJE NVO

Cilj: Uspostavljeni uslovi za ravnopravan pristup organima državne uprave osobama sa invaliditetom i osobama smanjene pokretljivosti

Aktivnosti za postizanje cilja:

23-Obezbijediti pristupačnost prostorija organa državne uprave za osobe s invaliditetom i osobe smanjene pokretljivosti	Odgovorni za realizaciju: Svi organi državne uprave, inspekcijski organi	Rok: Počev od 2014. Djelimično realizovano	Indikator: Broj organa državne uprave koji je na godišnjem nivou prilagodio svoje prostorije u skladu sa Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti
--	---	---	--

Ministarstvo održivog razvoja i turizma i Uprava za imovinu, Zaključcima Vlade od 5. novembra 2015. godine, zaduženi su da do kraja IV kvartala 2015. godine pripreme Analizu pristupa lica sa invaliditetom i smanjenom pokretljivošću objektima organa državne uprave, u skladu sa Pravilnikom o bližim uslovima i načinu prilagođavanja objekata za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom ("Službeni list" CG, broj 48/13).

Ministarstvo održivog razvoja i turizma je na osnovu pomenutog zaključka formiralo radnu grupu u kojoj su predstavnici Ministarstva, Uprave za imovinu, Direkcije javnih radova i Uprave za inspekcijske poslove. Na osnovu spiska objekata u svojini države Crne Gore Uprave za imovinu, do sada je izvršen obilazak oko pola objekata sa spiska. Prilikom obilaska svakog objekta, upoređuje se ispunjenost uslova pristupačnosti u odnosu na pojedine elemente, na osnovu oko 35 stavki koje se razmatraju pojedinačno za svaki objekat. Nakon obilaska svih objekata, na osnovu podataka sa terena, Radna grupa će pripremiti Izvještaj.

Organi koji su pojedinačno izvjestili da su **realizovali** ovu aktivnost su: Ministarstvo prosvjete, koje je u 2015. godini pripremiło Informator o pristupačnosti obrazovno-vaspitnih ustanova i obrazovno-vaspitnog procesa, koji se može preuzeti i sa sajta Ministarstva: <http://www.mps.gov.me/rubrike/obrazovanje-djece-sa-posebnim-potrebama>, zatim Ministarstvo kulture, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Ministarstvo održivog razvoja i turizma. Ministarstvo zdravlja, Uprava za zaštitu kulturnih dobara, Agencija za zaštitu životne sredine, a koji **nijesu realizovali**: Ministarstvo pravde, Uprava za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, Agencija za zaštitu konkurencije, Zavod za statistiku MONSTAT, Zavod za metrologiju, Uprava za javne nabavke, Uprava carina, Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija, Sekretarijat za zakonodavstvo.

Jedan broj organa je izvjestio da je ova aktivnost djelimično realizovana: npr. Negdje su pristupi zgradi adaptirani, ali ostali potrebni uslovi za kretanje osoba sa invaliditetom i osoba smanjene pokretljivosti nijesu obezbijeđeni, sto ukazuje da su djelimično ispunjeni standardi iz pomenutog Pravilnika. Sa druge strane, problem je gotovo nerjesiv kod zakupljenih prostorija i starijih objekata u kojima su smještene kancelarije određenih organa, gdje nije moguće dosycic i ispostovati postavljene standarde.

Cilj: Uspostavljeni uslovi za ravnopravan pristup internet stranicama organa državne uprave uz korišćenje čitača ekrana

Aktivnosti za postizanje cilja:

24- Prilagoditi postojeće i izraditi nove internet stranice organa državne uprave na način koji je dostupan čitačima ekrana	Odgovorni za realizaciju: Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije u saradnji sa NVO	Rok: IV kvartal 2014. Nerealizovano	Indikator: Internet stranice svih organa državne uprave prilagođene su za korišćenje pomoću čitača ekrana
--	--	--	---

Ministarstvo za informaciono društvo i telekomunikacije je izvijestilo da aktivnost **nije realizovana**, uz informaciju da se u toku 2016. godine planira izrada Smjernica za kreiranje dokumenta (word, excel, pdf) u skladu sa standardima ePristupačnosti i organizovanje tematskih obuka za administratore portala i podportala Vlade Crne Gore (posebne obuke administratora Web portala vezano za EPristupačnost, kako bi se sadržaj objekata na stranicama (slike, baneri i sl.) učinili pristupačnijim.

Cilj: Kreiran podsticajan normativni okvir za razvoj volonterizma u Crnoj Gori
Aktivnosti za postizanje cilja:

25-Utvrditi Predlog zakona o volonterizmu	Odgovorni za realizaciju: Vlada na predlog Ministarstva rada i socijalnog staranja	Rok: IV kvartal 2014. Nerealizovano	Indikator: Utvrđen predlog zakona
--	---	--	-----------------------------------

Ministarstvo rada i socijalnog staranja je obavijestilo da je aktivnost **realizovana**. Odgovor Ministarstva prenosimo u cjelosti: „U vezi sa Akcionim planom Strategije razvoja nevladinih organizacija u Crnoj Gori za period 2014-2016. godine, obavještavamo da je Programsko opredjeljenje Vlade Crne Gore bilo donošenje Zakona o volonterskom radu, kojim su uređeni odnosi u segmentu volonterskog rada. Predmet navedenog zakona je volonterski rad, a ne volonterizam, tako da u tabeli Akcionog plana **Cilj** treba da glasi „kreiran podsticajni normativni okvir za razvoj volonterskog rada u Crnoj Gori“ a **Aktivnost** „utvrditi Predlog zakona o volonterskom radu“.

U odnosu na prethodni izvještaj koji je podnijet Savjetu za razvoj nevladinih organizacija 2015. godine, na sjednici Skupštine Crne Gore od 31. jula 2015. godine donijet je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o volonterskom radu i objavljen u „Službenom listu Crne Gore“ broj 48/15 od 21. avgusta 2015. godine. Osnovni razlog za izmjenu i dopunu Zakona o volonterskom radu, je to što je Inoviranim Akcionim planom za implementaciju preporuka »Giljotine propisa« utvrđena obaveza izmjene Zakona o volonterskom radu, usaglašavanje sa Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave, kao i usaglašavanje sa pravnim tekovinama Evropske unije.“

- **Od 15. do 17. decembra 2015. godine** održana je regionalna konferencija "Volontiranje i zakonski okvir – dobre prakse i EU standardi", u organizaciji TACSO kancelarije iz Crne Gore u saradnji sa Ministarstvom rada i socijalnog staranja i TACSO kancelarijama iz Srbije, Bosne i Hercegovine i Makedonije. Cilj konferencije bio je prepoznavanje otvorenih pitanja o razvoju volonterizma u zemljama Zapadnog Balkana, sa posebnim osvrtom na poređenje pravnog okvira za volontiranje i praksi sa istima u EU državama. Iz odredbi crnogorskog Zakona o volonterskom radu zaključuje se da je cilj bio pravno priznanje volontiranja, zaštita prava volontera i sprječavanje zloupotrebe volonterskih aktivnosti, ali su se ove odredbe pokazale kontraproduktivnim za afirmaciju volontiranja. **Učesnici konferencije su ocijenili da je neophodno regulisati volontiranje kao vid građanske participacije i podrške građana i civilnog društva razvoju zajednice, a ne kao radno- pravni odnos. U tom smislu je i termin "volonterski rad" ocijenjen neadekvatnim.**

Cilj: Promocija socijalnog preduzetništva
Aktivnosti za postizanje cilja:

28-Organizovati dva okrugla stola o konceptu socijalnog preduzetništva, uporednim iskustvima i iskustvima Crne Gore	Odgovorni za realizaciju: Kancelarija u saradnji sa NVO	Rok: II kvartal 2014. Djelimično	Indikatori: -broj učesnika na okruglim stolovima -date preporuke za
--	--	---	--

		realizovano	unapređenje stanja u ovoj oblasti
--	--	-------------	-----------------------------------

- **8. decembra 2015. godine** u Podgorici je održana konferencija „Razvoj socijalnog preduzetništva u Crnoj Gori“, u organizaciji Kancelarije za saradnju s nevladinim organizacijama, TACSO kancelarije u Crnoj Gori i Centra za razvoj nevladinih organizacija. Učesnici su analizirali prepreke razvoju socijalnog preduzetništva u Crnoj Gori, definišući mjere koje bi trebalo preduzeti za njihovo prevazilaženje, kao i potencijalne nosioce razvoja društvenog preduzetništva u Crnoj Gori. Neinformisanost i nerazumijevanje koncepta socijalnog preduzetništva, prepoznato je kao ključna prepreka. U pravcu rješavanja tih problema potrebno je kroz **obrazovanje i informisanje, približiti ovaj specifičan oblik preduzetništva i kreirati Strategiju razvoja socijalnog preduzetništva, te prepoznati značaj socijalnog preduzetništva kao jednog od alternativnih oblika-izvora finansiranja civilnog društva, pored društveno odgovornog poslovanja, filantropije i drugih, te ovo pitanje normirati.**

Razgovarano je i o upotrebi termina „socijalno“, odnosno „društveno preduzetništvo“, uz navođenje argumenata za i protiv, posebno zbog asocijacija koje izazivaju ova dva termina, te činjenice da u našem rječniku ne možemo uvijek naći adekvatan prevod za niz, već prihvaćenih stranih riječi i izraza koji su se odomaćili, pa je preovladao stav da treba da se koristi međunarodno prihvaćen termin „socijalno preduzetništvo“, koji je upotrijebljen i u Strategiji razvoja nevladinih organizacija.

Cilj: Obezbijeđene normative pretpostavke za uspostavljanje evidencija o radu i poslovanju NVO

Aktivnosti za postizanje cilja:

29- Utvrditi Predlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o računovodstvu i reviziji kojima će se proširiti krug pravnih lica na koje se zakon primjenjuje i urediti specifičnosti u vezi sa finansijskim poslovanjem NVO	Odgovorni za realizaciju: Vlada na predlog Ministarstva finansija (u saradnji sa Zavodom za statistiku)	Rok: III kvartal 2015. Nerealizovano	Indikator: Utvrđen Predlog zakona
--	---	---	--

Ministarstvo finansija nije dostavilo podatak o ovoj aktivnosti, dok je Zavod za statistiku informisao da kao sunosilac aktivnosti nije kontaktiran od strane Ministarstva finansija povodom realizacije ove aktivnosti.

Medjutim, Vlada je na sjednici od 31. marta 2016. godine utvrdila prijedloge Zakona o računovodstvu i Zakona o reviziji, cijim odredbama nije definisana njihova primjena na NVO.

U predlogu Zakona o računovodstvu definisano je da se primjenjuje na pravno lice registrovano za obavljanje privredne djelatnosti i dio stranog društva. Dakle, na primjenjuje se na NVO, osim na one koje obavljaju privrednu djelatnost u skladu sa Zakonom o NVO. Odbijen je prijedlog da se definise „Odredbe ovog zakona odnose se na privredna društva, banke i druge finansijske organizacije, osiguravajuća društva, berze, brokersko dilerska društva, davaoce finansijskog lizinga, dobrovoljne penzijske fondove, društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima, investicione fondove, društva za upravljanje investicionim fondovima, faktoring društva, zadruge, **nevladine organizacije**, sportske organizacije, organizacione djelove stranih društava i druga pravna lica (u daljem tekstu: pravna lica), kao i na fizička lica koja samostalno obavljaju djelatnost radi sticanja dobiti (u daljem tekstu: preduzetnik).“ **uz obrazloženje** da formulacija ne bi bila usklađena sa Direktivom 2013/34/EU, o godišnjim finansijskim izvještajima, konsolidovanim finansijskim izvještajima i povezanim izvještajima za određene vrste pravnih lica, o izmjeni direktive 2006/43/EZ i o stavljanju izvan snage direktiva 78/660/EEZ i 83/349/EEZ.

VI - ULOGA NVO U PROCESU PRISTUPANJA CRNE GORE EU

Cilj: NVO ravnopravno učestvuju u utvrđivanju programiranja pretpristupnih fondova EU i u pregovaračkom procesu sa EU

Aktivnosti za postizanje cilja:

32- Organizovati 5 šestodnevni treninga za NVO na temu „Upravljanje projektima finansiranim iz fondova EU“	Odgovorni za realizaciju: Uprava za kadrove, u saradnji sa MVPEI i NVO	Rok: Počev od 2014. zaključno sa I kvartalom 2016. Djelimično realizovano	Indikatori: -Najmanje 100 predstavnika NVO pohađalo treninge -Broj pripremljenih predloga projekata u EU aplikacionoj formi
---	---	---	---

Uprava za kadrove, kao glavni nosilac aktivnosti, izvijestila je da Uprava kao centralni organ državne uprave nadležan za organizovanje obuka čija su ciljna grupa državni službenici i namještenici (sredstva koja dobija iz budžeta namijenjena su za tu svrhu), nije nadležna za organizovanje i održavanje obuka za NVO.

Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija, kao sunosilac aktivnosti, ukazuje da seminare o upravljanju projektnim ciklusom organizuje upravo Uprava za kadrove Crne Gore, a da je Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija- Generalni direktorat za koordinaciju programa pomoći EU do sada obuke na kojima su strani eksperti objašnjavali različite segmente funkcionisanja i implementacije IPE. Seminari su bili namijenjeni službenicima koji se u resornim ministarstvima bave poslovima u vezi IPE i institucijama korisnicama IPE.

TACSO kancelarija u Crnoj Gori u cilju realizacije ove aktivnosti održala je trening “Upravljanje projektima finansiranim iz fondova Evropske unije” i to:

- I modul od 2. do 23. novembra 2014. godine u Budvi
- II modul od 28. do 30. novembra 2014. godine u Budvi
- III modul 13. decembra 2014. godine u Podgorici

Ciljevi treninga bili su: obezbjeđenje alata, savjeta i uvida u procedure apliciranja, administrativne zahtjeve i kriterijume koje projekat treba da ispuni da bi bio odobren za finansiranje, pomoć učesnicima da shvate šta je dobra projektna ideja i koji elementi su ključni za izradu aplikacije, povećanje znanja učesnika za građenje partnerstava sa različitim subjektima, povećanje znanja učesnika o pripremi projektnih budžeta i ispunjavanju kriterijuma konkursa, povećanje znanja učesnika o izradi matrice logičkog okvira. Na treningu je učestvovalo 24 predstavnika iz 12 OCD-a. Rezultati treninga su 12 pripremljenih matrica logičkog okvira, aplikacionih formi i budžeta predloga projekata.

U cilju jačanja međusektorske saradnje i partnerstva kada su konkretne obuke u pitanju, cijenimo potrebnim obezbjeđenje istih uslova za NVO predstavnike, kao i za državne službenike, budući da će određeni broj projekata iz oblasti od javnog interesa podržanim iz IPA fondova realizovati i nevladine organizacije, samostalno i u saradnji sa organima državne uprave. Interes da se unaprijedi stanje u određenim oblastima je zajednički, te je neophodno u kontinuitetu dijeliti znanja i iskustva, kako bi nivo raspoloživih informacija kod svih zainteresovanih aktera bio ujednačen, a sprovođenje konkretnih aktivnosti svrsishodno i efektno.

33- Organizovati 3 jednodnevna predavanja za NVO o decentralizovanom (indirektnom) sistemu upravljanja fondovima EU i mogućnostima za dostavljanje predloga projekata u okviru IPA II (2014-2020)	Odgovorni za realizaciju: Ministarstvo finansija, u saradnji sa MVPEI i i NVO	Rok: I kvartal 2015. Djelimično realizovano	Indikator: Najmanje 50 predstavnika NVO pohađalo predavanja
--	--	---	---

Ministarstvo finansija nije dostavilo podatak o ovoj aktivnosti.

Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija smatra da je Ministarstvo finansija odgovorno za organizovanje predavanja na temu uspostavljanje i praćenje funkcionisanja sistema decentralizovanog/ indirektnog upravljanja fondovima EU, te nije dostavilo detaljniji podatak ili objašnjenje.

TASCO Kancelarija u Crnoj Gori je

- **13. maja 2015. godine** u Podgorici organizovala okrugli sto "Pregled mogućih modela upravljanja javnim sredstvima i mogućih izazova". Ovaj događaj bio je posvećen razmjeni iskustava između zemalja članica EU i zemalja koje pristupaju EU (Zapadni Balkan i Turska) u finansiranju organizacija civilnog društva iz javnih fondova. Takođe, na okruglom stolu predstavljena su iskustva zemalja koje pristupaju EU u realizaciji finansijske podrške OCD-a od strane EU u decentralizovanom sistemu implementacije (DIS).

Prema ocjenama učesnika proces javnog finansiranja, a u vezi sa raspoloživim mehanizmima, pravnim okvirom, dostupnim praksama, još uvijek je nedovoljno razvijen, što usporava efektivno korišćenje sredstava javnih institucija namijenjenih za projekte OCD-a. Oni koji sprovode javne politike u ovoj oblasti u zemljama regiona, kao i korisnici javnih sredstava, imali su priliku da razmijene naučene lekcije, najbolje prakse i izazove u vezi sa korišćenjem sredstava iz javnih fondova za finansiranje projekata OCD-a. Događaju su prisustvovali predstavnici vlada i OCD-a iz Turske, Srbije, Hrvatske, Albanije, Rumunije, Bivše jugoslovenske republike Makedonije, Estonije i Crne Gore. Iskustvo svake od zemalja bilo je predstavljeno iz perspektive Vlade i OCD-a.

VII IZGRADNJA KAPACITETA NVO

Cilj: Ojačani kapaciteti NVO u oblasti organizacijskog razvoja i u oblastima njihovog djelovanja

Aktivnosti za postizanje cilja:

34-Organizovati obuke/konsultacije sa NVO iz oblasti organizacijskog razvoja i oblasti djelovanja NVO	Odgovorni realizaciju: Kancelarija saradnji sa NVO	za u	Rok: I kvartal 2015. Djelimično realizovano	Indikator: Broj obuka/konsultacija sprovedenih u skladu sa identifikovanim potrebama
--	--	----------------	--	---

- **Od 27. do 29. juna 2014. godine** u Budvi (I modul) i **12. jula 2014. godine** u Podgorici (II modul) **TASCO kancelarija** je organizovala trening "Odnosi sa javnošću i izrada komunikacionog plana/strategije". Cilj treninga je bio povećanje znanja učesnika o PR metodama i vještinama, a rezultat treninga predstavljaju razvijene komunikacione strategije za 11 organizacija civilnog društva. Trening je okupio 26 predstavnika iz 13 organizacija civilnog društva.
- **Od 04. do 06. jula 2014. godine** u Budvi (I modul) i 19. jula 2014. godine u Podgorici (II modul) održan je trening "Izrada strateškog plana za organizaciju civilnog društva". Cilj treninga je bio da se poveća znanje i vještine predstavnika OCD-a o segmentima i koracima u izradi strateškog plana organizacije, a očekivani rezultati bili su pripremljeni strateški planovi za 10, a razvijeni su za 11 organizacija civilnog društva. Na treningu je učestvovalo 24 predstavnika iz 12 organizacija civilnog društva.
- **Od 14. do 16. marta 2014.** u Budvi, i **19. marta 2014. godine** u Podgorici održani su moduli kurseva obuke „Javno zastupanje“. Ostvareni cilj obuke predstavljaju urađeni akcioni planovi za kampanje javnog zastupanja za 11 nevladinih organizacija. U ovim obukama učestvovalo je 24 učesnika iz 12 organizacija civilnog društva.

Cilj: Obezbijeđena podrška procesu konsultovanja unutar pojedinih oblasti djelovanja NVO

Aktivnosti za postizanje cilja:

35 - Formirati mreže po oblastima djelovanja NVO za potrebe programiranja i praćenja implementacije projekata podržanih iz IPA II (2014-2020)	Odgovorni za realizaciju: Kancelarija NIPAK-a u saradnji sa Kancelarijom i NVO	Rok: Počev od 2014., zaključno sa IV kvartalom 2016. Djelimično realizovano	Indikator: -Broj formiranih mreža -Broj konsultacija u formiranim mrežama po pitanjima od zajedničkog interesa
--	--	--	--

Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija je izvijestilo da je u skladu sa propisima koji regulišu IPA II, predviđeno uključivnje nevladinih organizacija ne samo u proces programiranja, već i u proces nadgledanja sprovođenja IPA II. Shodno tome, MVPEI je 18. marta 2016. objavilo Javni poziv nevladinim organizacijama za predlaganje dva predstavnika za člana u Nadglednom odboru Instrumenta pretpristupne podrške (IPA).

Neka vrsta neformalne mreže postoji, a TACSO Kancelarija je do sada već organizovala par konsultacija sa predstavnicima NVO u pojedinim oblastima. Formalizovanje ove saradnje i formiranje konkretnih mreža koje će djelovati po određenim oblastima/sektorima vezano za IPA II tek predstoji.

Cilj: Povećan nivo informisanosti NVO o modelima i načinima za uvođenje sistema upravljanja kvalitetom u NVO
Aktivnosti za postizanje cilja:

36-Organizovati 3 regionalna informativna sastanka o modelima i načinima za uvođenje sistema upravljanja kvalitetom u NVO	Odgovorni za realizaciju: Kancelarija u saradnji sa NVO	Rok: III kvartal 2015. Realizovano	Indikator: Najmanje 90 NVO prisustvovalo regionalnim informativnim sastancima
--	---	---	--

- **2. februara 2016.** u Budvi, **3. februara 2016.** u Bijelom Polju i **4. februara 2016.** u Podgorici održani su okrugli stolovi na temu „Sistem obezbjeđenja kvaliteta u radu nevladinih organizacija u Crnoj Gori”, a organizovali su ih Kancelarija za saradnju s nevladinim organizacijama, TACSO Kancelarija u Crnoj Gori (organizaciona i finansijska podrška) i Centar za razvoj nevladinih organizacija.

Cilj održanih skupova bio povećanje informisanosti o standardizaciji i sertifikaciji, pojmu standarda, procesa sertifikacije, te važnosti sistema upravljanja kvalitetom za civilni sektor, doprinos razumijevanju NVO-a odgovornosti za razvoj organizacija, da uvođenje međunarodno priznatih standarda, predstavlja jedan od mogućih načina na koji organizacija može postati konkurentnija na tržištu pružanja usluga ali i pokazati svoju spremnost da radi u najboljem interesu zaposlenih i ciljnih grupa.

Na skupovima je učestvovalo preko 100 predstavnika NVO, desetak predstavnika državnih organa, među kojima i devet članova Savjeta za razvoj NVO, a skupu u Bijelom Polju prisustvovala je i predsjednica Savjeta.

VIII PREDLOG ZAKLJUČAKA ZA VLADU

Vlada Crne Gore, na sjednici od _____ 2016. godine, razmotrila je Drugi izvještaj o realizaciji Akcionog plana strategije razvoja nevladinih organizacija u Crnoj Gori za period 2014-2016. godine, koji je dostavio Savjet za razvoj nevladinih organizacija.

S tim u vezi, Vlada je donijela sljedeće

ZAKLJUČKE

1. Vlada je usvojila Drugi izvještaj o realizaciji Akcionog plana Strategije razvoja nevladinih organizacija u Crnoj Gori za period 2014–2016. godine.

2. Zadužuje se Ministarstvo finansija da do kraja IV kvartala 2016. godine pripremi izmjene i dopune Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica radi proširenja kruga djelatnosti od javnog interesa (član 14) u skladu sa Zakonom o nevladinim organizacijama (član 32).
3. Zadužuje se Uprava za imovinu da do kraja IV kvartala 2016. godine pripremi informaciju o mogućnostima davanja prostora i imovine u državnom vlasništvu na korišćenje NVO.
4. Zadužuje se Ministarstvo finansija do kraja IV kvartala preduzme mjere za propisivanje pravnog osnova za donošenje podzakonskog akta kojim će se utvrditi kriterijumi i postupak davanja prostora i imovine u državnom vlasništvu na korišćenje NVO.
5. Zadužuju se organi državne uprave da redovno informišu Savjet za razvoj nevladinih organizacija o izradi nacrtu zakona i drugih propisa iz njihove nadležnosti koji se odnose na rad i razvoj NVO u Crnoj Gori, te da iste dostavljaju Savjetu na davanje mišljenja u skladu sa Odlukom o Savjetu za razvoj nevladinih organizacija („Službeni list CG“, broj 21/14).
6. Zadužuju se organi državne uprave nadležni za realizaciju mjera iz Akcionog plana Strategije razvoja nevladinih organizacija u Crnoj Gori da, do kraja 2016. godine preduzmu potrebne mjere za realizaciju utvrđenih aktivnosti i o tome blagovremeno informišu Savjet.
7. Zadužuje se Savjet za razvoj nevladinih organizacija da o zaključku iz tačke 6. obavijesti organe državne uprave nadležne za realizaciju mjera iz Akcionog plana Strategije razvoja nevladinih organizacija.